

MAANDBLAD

UITGEGEVEN DOOR HET NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG.

Van verschillende kanten werden ons klachten over den inhoud van het Maandblad.

Die zou te zwaar, te wetenschappelijk zijn!

„Zoo'n Maandblad, zei men, mag goed zijn voor meer geroutineerden in 't vak, wij leken hebben er weinig of niets aan.”

Den klagers zouden we kunnen antwoorden: „Welnu begint gij dan meer populaire stukjes in 't Maandblad te schrijven.”

Alevel, — wat zou 't ons baten?....

Juist de „klagers” laten er zich niet toe vinden, om de pen te hanteeren en als medewerkers op te treden.

Wetenschappelijk echter moet ons Maandblad op de allereerste plaats blijven.

Maar toch willen we aan den wensch onzer „klagers” te gemoet komen.

We zullen trachten, iederen keer ook 'n populair stukje in 't Maandblad te plaatsen.

„**Musschen-lief en -leed,**” in dit nummer, is daarvan 'n proeve.

Mogen er onder onze leden niet weinigen gevonden worden, die in dit genre, zoo nu en dan 'ns iets inzenden.

DE REDACTIE.

Over een voorkomen van groote „Lösskindl” in Nederland.

Door Dr. H. J. Beckers en Dr. W. C. Klein,

Voor eenige jaren reeds mochten de schrijvers van dit korte opstel er onafhankelijk van elkander in slagen, een mooie vindplaats te ontdekken van zgn. Lösskindl of lössmannetjes. Het zijn onregelmatig en grillig gevormde concreties van calcium-carbonaat (kalk), ontstaan door het zich plaatselijk in

knollige vormen concentreren van het looge kalkgehalte, dat vroeger den leem of löss, waarin zij zijn ontstaan, heeft gekenmerkt. Sommige vormen van de concreties, die met name door eerstondergeteekende in groote hoeveelheid verzameld zijn (zie de foto II) doen sterk denken aan schelpen, beenderen, lagere diertjes enz.

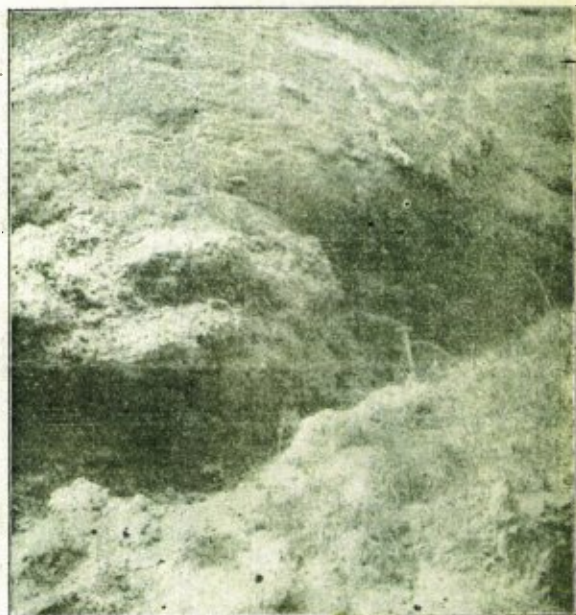

Foto der vindplaats.

De löss of Limburgsche klei, in welken zij voorkomen, ligt op den rand van het grintplateau. De

Musschen-lief en -leed.

Met hun vijven — drie broertjes en twee zusjes — waren de musschen geboren en grootgebracht binnen in 'n ouden, wormstekigen wilg.

Jaren geleden had de boom tot verblijfplaats gediend aan kwatijk riekende, dikke, vuil-vleeschkleurige rupsen van den Cossus cossus of Witgenhoutvlinder.

Het sterke gebit in den zwarten kop dier veelvrat had toen groote stukken uit z'n lijf weggvreten.

Wilgenhout toch is voor deze dieren 'n lekkernij.

En, toen ze lang en veel gegeten hadden sponnen ze in den wilg een met houtspaanjes vermengd spinnel, waarin ze verpopten, om later als volmaakte, groote, plompe, grijze Cossussen de wereld in te gaan.

Maar de wilg had onder dat alles geleden.

Nooit, ook nadat de rupsen al lang verdwenen waren, wilde hij recht meer tieren.

Z'n hart was geraakt.

En de tijd zette 't sloopingswerk, door de rupsen aangevangen, voort.

Nu was de boom gansch en al vermolmd en toonde hij vele, diepe gaten.

Toen „vader” mu-ch op een van zijne ontdekkingsreizen, die ten doel hadden naar een geschikte nestelplaats te zoeken, de gaten gevonden had, was hij z'n wijf gaan roepen.

Samen kwamen zij, na kort beraad overeen, om in 't best verborgen gat hun woontent op te slaan.

Dat was me op eens in den anders zoo stillen wilg 'n leven geweest vol bedrijvigheid!

's Morgens heel vroeg wanneer nauwelijks de zon nog was opgegaan, waren de beide musschen er al bezig.

Dagenlang verrichtten zij stoffeerdswerk.

Geen, voor 'n musschennest geschikt materiaal valter uit te denken, 't welk niet naar den wilg verhuisde.

Veelkleurige papierstrooken en zachte veeren, gele strooalmen en groen-grijze grasspiertjes, garen van de meest verschillende grondstoffen en van alle denkbare kleuren dorre bladeren en pluïsjes wol werden door de beestjes aangesleept.

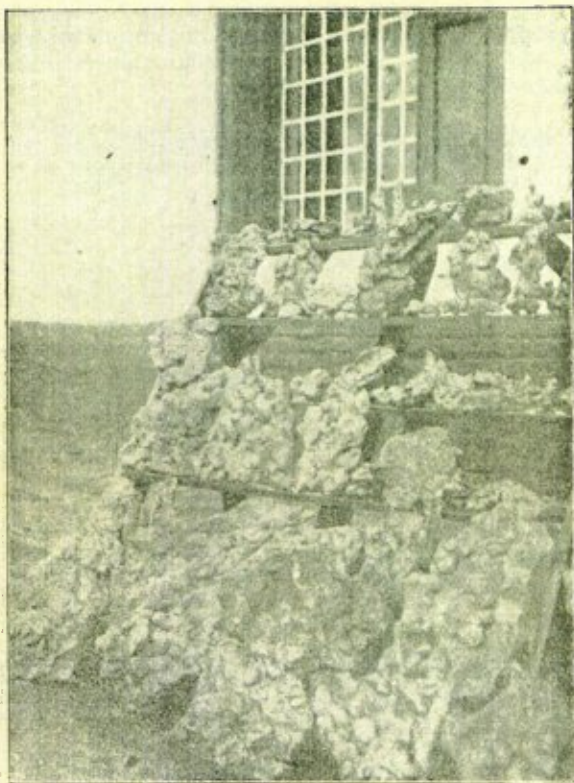
Smaak in arrangeeren toonden deze maar bitter weinig.

nauwkeurige plaats zal later worden bekend gemaakt. Hij is daar pl.m. 6 M. dik en rust op horizontaal gelaagd plateaugrint van de oude Maasloopen, die het zgn. hoofdterras vormden.

De onderste meters van den löss zijn duidelijk gelaagd ook op de foto I, waar de afwijking der horizontaliteit slechts schijnbaar is, door het voorkomen van een afwisseling van grijze en bruinachtige decimeter dikke banken.

De concreties liggen ook eenigszins talrijker in bepaalde horizontale laagvlakken en vertoonen in hun eigen opbouw ook somtijds een fijne gelaagdheid, welke op de oorspronkelijke ligplaats evenwijdig is als die van den löss en het Maasgrint, d.i. dus horizontaal. Zie de foto I, die ook de rotsachtige bovenlaag van het grint toont.

Merkwaardigerwijze heeft het kalkgehalte van den

Collectie Dr. H. J. Beckers.

Al die verschillende zaken werden ordeloos opeengehoopt.

En toen, naar den zin der beide musschen, de meubilerings in orde was, leek de nieuwe woning dan ook niet beter, maar evenmin slechter, dan ieder ander musschennest.

Thans braken er voor 't drukke paar tijden aan van rust.

Vijf achtereenvolgende nachten legde 't wijfje telkens één ei.

Begraven onder papier en veeren, gras en stroo, garen, wol en bladeren lagen de eieren met hun vijven knusjes naast elkaar op 't zachte bedje hun gespreid.

En trouw wisselden de beide musschen elkander af bij het verplegingswerk. Uren lang zaten, gedurende drie weken haast, die twee om beurten met hun warme lijven de eitjes te koesteren.

Toen kwamen uit de broze schalen de vijf, jonge muschjes te voorschijn.

Och, wat waren dat onbeholpen stumpers.

En leelijk!

löss zich ook nog tot in den eersten meter van het grint naar beneden verplaatst. Daarbij is het oorspronkelijk losse grint over 10 à 20 c.M. somtijds zelfs over een halven meter verkit tot een vast conglomeraat. In den tuin van eerst ondergeteekende bevindt zich thans een mooi stuk van deze conglomeraatrots.

Hoewel het oorspronkelijke kalkgehalte van den löss dus zeker is verminderd, zoo is hij toch nog kalkhoudend gebleven.

De afmetingen der gevonden concreties gaan tot 65 bij 45 centimeter, het gewicht tot 25 K. G., terwijl uit de gebroken randen blijkt, dat deze concreties in hun oorspronkelijke ligging veel grooter zijn geweest en plaatselijk den vorm aangenomen hebben van een doorlopende deklaag tusschen löss en grint. Sommige hebben een septarium-achtigen vorm met dezelfde scheuren die alleen in het inwendige der concreties open staan en naar de randen eindigen, evenals dat bij de platronde mergelkoeken van de middenoligoceene septarienklei van Zuid-Limburg het geval is. Andere weer gelijken op gestolde groote druppels van een gesmolten massa, sommige sluiten grintstukken in.

Deze vondst zal de geologen en geografen van Nederland interesseeren wijl tot op heden nog geen enkele voorkomen van groote Lösskindl in goed gelaagden löss bekend was in ons land. Voorloopig zal het ten onzent ook wel het eenige van dien aard blijven. De gelaagdheid van den löss wordt naar boven geleidelijk minder, een duidelijke grens tusschen een eventuelen ouderen en jongeren löss is echter afwezig.

Vergiftige Planten.

Onder **vergiftige planten** verstaat men in 't algemeen planten, die in betrekkelijk kleine hoeveelheden, zware stoornissen in de functies van 't dierlijk organisme teweegbrengen en, in groote hoeveelheden den dood veroorzaken.

Van invloed, met betrekking tot de hoeveelheid, die noodig blijkt om sommige vergiften te doen werken is, naast 't lichaamsgewicht, ook de leeftijd van den verbruiker.

De werking blijkt echter niet altijd dezelfde. Verschillende dieren b.v. kunnen 'n heel verschillende dosis gif verdragen.

Bovendien bestaat er nog een individuele over- en ongevoeligheid van 't dierlijk lichaam ten opzichte der vergiften.

Stel u de pasgeboren wichten nog zoo leelijk voor, ge blijft in uwe imaginatie toch verre beneden de werkelijkheid.

Gansch naakt, leken hun lijven op vleeschklompjes, van allergrilligst fatsoen.

In de breedte, platte koppen duiden twee ronde, uitpuilende, grauwe plekken de plaats aan, waar straks de oogen zouden uitkomen, die nu nog onzichtbaar waren, overdekt als ze zaten door de gesloten oogleden.

'n Vuilwitte, te groote, hoornige bek, met geelachtig gerande mondhoeken deed de koppen, die vastzaten aan veel te dunne halsjes, nog grooter lijken.

Waar eenmaal de vleugels moesten zitten, lagen nu hulpeloos langs 't lijf, twee stompachtige „dingetjes,” waarvan men, met den besten wil ter wereld, niet kon zeggen, wat of ze feitelijk waren.

En dan hun achterlijf!

Hemel, ge moest ze gezien hebben om te weten, hoe wanstaltig, monsterachtig, 't achterlijf van jonge musschen kan wezen!

Neen, maar leelijk als ze waren!.....